

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 " —
Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Felölös szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőségét és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitási sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Adatok az általános, titkos választói jog gondolatához.

Harmadik, befejező közlemény.

Tudtam, hogy darázs-fészekbe nyulok. A magam árnyékától nem szoktam megijedni, megkezdett uton nem állok meg, bemutatom a forrást, melyből az általános titkos választói jog gondolata fakadt.

Tengernek a méhe, az a mélyseges hullámsír, ha felkorbácsolja a vihar, kidob magából minden idegen anyagot s partot, sziklatömböt elborít a tenger tisztulásának terméke, a tajték. S ha jó a napsugár, tovább bomlasztja a kiválasztott anyagot, férgek támadnak s dögleletes párákkal lesz tele a levegő. A vándor ha arra téved, elfordítja fejét, hát ez a tenger!

A magyar nép életének tengerén is ilyen vihar támadt, fölkorbácolta a szenvedélyeket, a magyar nép lelkéből kiválasztott sok fertőzött anyagot. Mikor aztán ez a vihar elült, a gonosz kézzel belédobott idegen anyag tajtékká vált s

ebből a tajtékból felül maradt az általános, a titkos választói jog gondolata. Idegen ha jó, ha hallja e zsongást „jogot a népnek” elfordítja fejét és szánakozva mondja „hát ettől boldog a magyar!”

Ugy történt, hogy a mikor feledhetetlen emlékü Kristófinak nagyon inogni érezte lába alatt a talajt, szalmaszállhoz kezdett kapaszkodni. Az országgyűlés akaratát nem ismerte el a nemzet igazi akaratának, ennek az országgyűlésnek határozatától appellált egy másik, az általános titkos választói jog alapján összeülő országgyűlés határozatához.

Kristófinál ez elsősorban időnyerés akart lenni, szabadkőműves haladóink kezében eszköz, eszköz magasabb céljaik elérésére.

Kristófi bedobta a csóvát, szabadkőműveseink fölkapták s az általános választói jog jegyében indították meg akciójukat a költött birtok feloldására és az egyházi vagyton szekularizációjára. Ime ez a cél!

Céljukat nem valósíthatják meg az értelmiség választásából alakult parlament után, elő a néppel, mozgassuk meg a tömeget, majd ha Izrael Jakab lesz a miniszterelnök, Goldner Jakab a kultuszminiszter, mi leszünk a helyzet urai.

A tatárjárás, a mohácsi vész semmi ahhoz a szerencsétlenséghez képest, melyet ez a választói jog zudít magyar hazánkra. Pedig most még nagyon szerény hangokat pengetnek. A helyzet szerintük ez: „Egy pár ember tartja kezében az országot. A fáraók, kik ernyők alatt hűsölnek, amíg a rabszolgák a rekkenő napon építik a gulákat.” Lásuk, miként akarnak orvosolni.

Achim András is csak parcelálni szeretne. Azt kívánja, osszák fel, méltányos bér fejében adják a népnek a latifundiumokat: a hitbizományokat és papi javakat. A terv tetszetős: a birtokos sem veszít, a nép is földhöz jut. Bár bizonyos, hogy itt nem állnak meg, az ő céljuk a teljes birtokfelosztás, Nem Franciaország jelen állapotá-

A Lisistrata keringő.

— Elbeszélés. —

Írta: **H. Nagy Jenő.**

Klarich bárónő, mióta a fürdőből visszatért s tüdőbajából teljesen kiépült: most tartotta első zsuriját.

Fényes termeiben ismét találkozott a főváros eleganciájával. Körültekintően tudta mindig megválogatni társaságát a társadalom osztályaihoz és éppen ezért estélyei mindig esemény számba mentek s a meghívottak elengedhetetlen kötelességüknek tartották azokon megjelenni.

A társaság kedélyes, vig volt. Csak az egyik sarokban, gyönyörű pálmák alatt ülő Csuthy Malvin volt szomorú. Ezen a leányon az utóbbi időben valami változás történt. Régi kedélye elhagyta, valami esendes, megmagyarázhatatlan melancholia vett erőt rajta. A társaságokba eljárt ugyan, de nem az volt, aki régen, a vig, kedélyes Csuthy Malvin.

A körülötte levő fiatal emberek, köztük

különösen Kolarich Taiszlo, a bárónő fia faggatni kezdték — Kedves Malvin, adja már okát szomorúságának. Mi bántja?

A leány nem felelt. Csak a nézése lett szomorubb

Kolarich Tasziló tovább faggatta.

— Lásza, Malvin, ez érthetetlen. Három hónap óta folyton ilyen szomorú s nem akarja megmondani, hogy mi bántja.

— Hagyja Tasziló — felelt végre a leány — ne kérdezze. Nem tudja senki s nem is fogják megtudni. Most még feltűnő a szomorúságom, később megszokják s nem fog senki ügyet vetni rá.

Tasziló távozott, de nemsokára sietve jött vissza. — Érdekes újságot mondok, Malvin, azt hiszem érdekelni fogja. Ibrányi megérkezett a menyaszonyával. Mindjárt bevezetem őket.

Csuthy Malvint mintha a villám sújtotta volna. Tágra nyílt a szeme s vad, fenyegető láng lövelt ki belőle.

Szerenese, hogy nem látta senki.

Ibrányi van itt? Ibrányi? A menyaszonyával? . . . .

Régen történt. Malvinra nézve régen. Ezelőtt egy fél esztendővel. Ibrányi volt a Malvin ideálja s az is szerette Malvint forrón, igazán, szívből.

Az oleanderez bálterem, a szalonok rejtett zuga a megmondható, hogy igazán szerették egymást. Ezek hallották azokat a szent esküvéseket, amiket egymásnak tettek s amelyekben megfogadták, hogy csak az egymáséi lesznek elválaszthatatlanul, örökre . . .

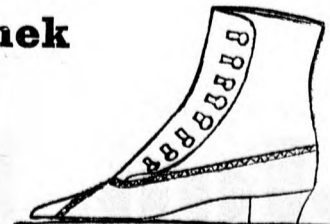
Régen történt. Régen . . . Azóta minden megváltozott. Ibrányit megválasztották képviselőnek: új élet tárult elébe. A hír, a dicsőség megrészegítették. Elkábult, elesett. Megutálta a szürke, köznapi, tucat-embereket s mindenáron híres, nevezetes ember akart lenni.

Képviselő volt. Előtte volt a tér s ő fel is használta. Hogy könnyebb legyen az előhaladás: eljegyezte a belügyminiszter unokahugát s meg van ígérve neki az esküvő után egy főispánság.

Szerelmével, Malvinnal nem törődött! . . . Régen volt. Elmúlt! . . .

Grünfeld Testvérek
SZATMÁRON, Kazinczy-utca (Wallon-féle házban)

**férfi-, női- és gyermek
cipőüzletet
nyitottak. !!!**

ból érvelek, hol milliárdokra számítva elraboltak minden egyházi vagyont és mégis deficit fenyegeti az országot, adóemelést várnak a polgárok, hanem reá mutatnak, hogy az az Achim-féle szelid birtokfelosztás is vészhozó, romlásba dönt. Mert kérjük csak hány holdas parcellázásáról álmodoznak?

30 holdat megművelhet egy több tagu paraszt család. Ha jó termés van, meg is él belőle tisztességesen, de ha szükös évek következnek, az a család nyomorba jut, lerongyolódik, nyakig uszik adóságban.

Ezt állithatom, ezt tényekből tudom. A mi falunk telepítvényes község, minden családnak 10 hold örökvaltságos és 20 hold nagyon mérsékelt árendált földje van és míg az elmúlt években az éhséggel küzdöttek, addig az uradalmi béresek hálát adtak az Istennek, hogy cselédek lehettek; magam hallottam szájukból: ha még egyszer születnék, akkor is a Wenckheim Frigyes bérese szeretnék lenni.

Ám jó, adjunk 50 holdas parcellákat. Csak hogy 50 holdat egy család megmunkálni nem képes. Béresre, napszámásra van szüksége. A kis gazdák szörnyű módon kihasználják a béres, a napszámos erejét. Ezt legjobban ők tudják. Mikor az uradalom 4 koronáért kap napszámot, a kis gazdákhöz csak 5 koronáért állanak munkába. Ha tehát 50 holdas parcellákra osztjuk az országot, az ország jó nagy fele ismét csak rabszolga, „kik rekkenő hőségben építik a gulákat.“ Hol itt az osztó igazság?

Ime ennyi igazságtalanságot, ily sok képtelenséget rejt magában az a legszelidebb cél is, melyet az álta-

lános választói jog maga elé tűz. Hát az, amit a radikális szabadkőművesek, a tulzó szociáldemokraták akarnak megvalósítani. És mindezt az általános titkos választói jog alapján!

Az alkotmány sáncaiba akarják bevinni a népek millióit? Az alkotmány sáncai között van már minden lakója a magyar hazának: az a földhöz ragadt pór ép oly jogvédelemben részesül, mint az a dúsgazdag földesúr. Vigyázzanak, ha az alkotmány sáncaira vonják a még tanulatlan, de már félrevezetett népet, az ellenséges érzületű nemzetiségeket, ez a népek milliói nem a sáncok felépítésén, hanem azok lerombolásán kezdik munkájukat.*)

M. Gy.

*) Nem akarván utjában állani a vélemény szabad nyilvánításának, — közöltük ezen cikksorozatot, noha nem értünk vele mindenben egyet, sőt egyes részleteihez igen sok szó fér. Szerk.

A VI. kath. nagygyűlés.

Mint már közöltük, a hatodik katolikus nagygyűlés szeptember 24—26-ik napjaiban Budapesten fog megtartatni. Mielőtt a részleges programot leközzölnök, a következő általánosabb tudnivalókra figyelmeztetjük a katolikus közönséget.

Szeptember 23-án, vasárnap délután eucharisztikus körmenettel kezdődik meg az ünnepség, mely különösen a fővárosi és pestvidéki lakosságnak és egyesületeknek ad alkalmat keresztény voltuk beigazolására. A megnyitó ünnepély 14-én hétfőn délután lesz, melyet nyomban az eucharisztikusok diszülése követ. Hétfőn, kedden délután három szakosztály működik: a közművelődési, szociális és charitatív. A nyilvános ülések hétfőn, kedden este és szerdán délelőtt lesznek. Kedden délelőtt a különféle egyesületek és érdekeltségek kongresszusai folynak le, közöttük a

keresztény szövetkezetek országos kongresszusa, a legényegyletek országos értekezlete, az iskolatestvérek, a Regiszi és más egyesületek gyűlései. Az utolsó nyilvános ülést zárt ülés előzi meg, melyen a szakosztályok előadói végzett ügyeiről beszámolnak és a szükséges határozatokat végleges döntés elé terjesztik. A nagygyűlésre kétféle jegy van kibocsátva, az egyszerű belépőjegy, mely minden ülésre szól, csak a zárt ülésre nem, egy korona ellenében bármikor megváltható. A népszövetség tagjai ezen jegyet ingyen kapják. A másik, az ugynevett tagsági jegy öt korona, mely a zárt ülésre is szól és tulajdonosának szavazati jogot is biztosít. Ezen jegy tulajdonosa a nagygyűlésben azon számú ülőhelyet állandóan használhatja, mely a jegy számának megfelel. Az öt koronás jegyek szintén készen vannak és előre megválthatók.

A szövetség kedvezményes utazásra jogosító igazolványokról is gondoskodik. A Duna-gőzhajózási Társaság, a Déli vasut, a kassa-oderbergi vasut igazgatósága az engedélyt már megadta. Hisszük, hogy a Magyar Államvasutak kedvezménye is megérkezik nemsokára.

Tisztelettel kérjük a katolikus társadalmi mozgalmak hivatott vezetőit, hogy a nagygyűlést illető kívánságaikat, indítványait, határozati javaslatukat a Katolikus Szövetséggel, mint előkészítő bizottsággal (Szenkirályi-utca 28.) minél előbb közöljék, hogy a szakértekezletek anyaga kellő előkészítéshez jusson.

Hasonlóképpen kérjük az intézőket, különösen a Szövetség kerületi képviselőit, hogy a gyűlés népessége, imponáló ereje érdekében a legbuzgóbb tevékenységet fejtsek ki. Sohasem volt erre nagyobb szükség, mint ma. Éppen a nagygyűlés nélkül maradt múlt év mutatta meg, mennyi romlott anyag fekszik a társadalom belsejében. Láttuk, mily garadával vetették azt a földszinre vetett hullámok. Talán sohasem támadtak oly kihívó vakmerőséggel a kereszténységet, mint e napokban, mikor az ország színe előtt merik

Beléptek. Gyönyörű toalett a menyasszonyon, kifogástalan frakk Ibrányin.

Malvin csak nézi, nézi régi szerelmesét. Vonásai ellágyulnak, köny szökik a szemébe.

Jó, hogy az a nagy pálmafa elrejtí az emberek elől . . .

Ibrányi mégis észreveszi. Kezet fognak. Hidegen, udvariasan.

Malvin feláll. Nem tud ezzel az emberrel egy szobában ülni. A zongorához megy. Nehéz futamok röppennek el ujjai alól. Majd belekezd egy melódiába, egy keringőbe. Hirtelen eszébe jutott.

Bámulatos könnyedséggel játszsza el a nehezebb részeket, szívrehatóan, érzéssel a keringőt. A keringőt, a Lisistrata-keringőt . . .

Ibrányit kicsalja a keringő a szobából: Odaáll a zongora mellé. Nézi a leányt, hallgatja a keringőt.

A Lisistrata-keringő! Mintha kést döfnének a szívébe, úgy érinti annak minden hangja. Ama béli éjjelekre emlékezteti ez a keringő, amidőn Malvinnal együtt tánczolt, midőn örök szerelmet esküdött neki . . .

Örök szerelmet, melyet ily rövid idő alatt elfelejtett, lábbal tiport!

Megjelent előtte Malvin, a régi Malvin, aki szerette s szívet vad, bűnbevalló érzés fogta el.

. . . A Lisistrata keringő! . . . Mennyi báj, mennyi kellem, dallam van e keringőben.

Ibrányi csak most érezte ezt.

Nézte a leány piros arcát. Tekintetök összevillant. Panasz, fájdalom, szemrehányás volt a leányéban; bűnbevallás, bocsánatkérés az Ibrányi tekintetében.

A keringő minden üteme eszébe juttatta a boldog multat, régi szerelmét, mostani hitványságát, cudarságát . . .

Nem bírta tovább. Szívet tépte, marta a Lisistrata keringő . . .

Érezte, hogy elégtétellel tartozik Malvinnak. Másnap visszaküldte a menyasszonya jegygyűrűjét! . . .

Bodnár Béla emlékeiből *)

A darai parochiáról Jegyzék:

Ezen helységben létezik egy régi szabályu nem nagy templom, kétségkívül hajdan katolikum, de a sok zavaros üdőkben

*) Az eredeti orthographia megtartva.

a kálvinisták által elfoglaltatott, míg dicsőült Seredi Clara bárónő aztat via facti revindikálta, amint ezt tanusítják a Darai plebániái írományok közt találtató jegyzékek és maga az oltáron maiglan látható Seredy Clara asszonynak familia czimere.

Vagyon ezen templom alatt nem nagy-szerű Crypta is a chorus alatt bal oldalon, a mint bemenetel az ajtó mellett tájékozza — ezen criptában 1817-ben mint darai lel-kész magam is bepillantottam, abban láthatók voltak régi avult koporsók, hihető maguá az említett asszonyságé, és leányájé Báró Toroczky Ágnesé, — Darára jövetelem előtt oda temettetett Tettes Eötvös János szatmári megyei tábla bíró urnak neje született Szürthei Báró Vécsey Terésia, 2 éves fiaeskájával együtt, Eduárdal.

Kívül a templom előtt vagyon temetve. Roznauer Adnrás darai első Plebánus, kinek sarköve, a szokott fel meczéssel maig is látható — ennek eleibe, közel a parokhialis udvar utezai ajtóhoz balról nem messze nyugszik néhai Tettes Gutezföldi Mátyás Sándor, ts. Szatmár vármegye fő Fiskalissa ennek sirja felett hoszában látható emlék

Joó László
óra- és ékszer-üzletét

folyó évi május hó
1-én a Gilyén József
ur házába, a Szlávik
Zsigmond ur üzlete
mellé

helyeztem át.

kérdőre vonni az illetékeseket azért mert, keresztény módon mernek tanítani és a romboló istentelenségnek és társadalmi cédaságnak védelmére nem állanak. Hetykén hirdetik, hogy az ország mai kormányosai „utolsó keresztények.“ Mutassuk meg, hogy a katolikusok tábora van még akkora, hogy ezek a vakmerők az utolsó keresztény várásába belehalnak.

Szentiványi Károly.

A várpalánkai plebánia.

Egy izben már volt szó e lapban nevezett plebánia felállításának szükségességéről. Örvendetes dolog, hogy az eszme, mely már ezelőtt is megvolt, mind élénkebben foglalkoztatja az illetékes köröket, különösen Forgách János prépost-plebános urat. Én hiszem, hogy — a hangulatból ítélve már egy-két év mulva meg is valósul a munkácsvárpalánkai r. k. plebánia terve.

A plebánia felállítása a kincstárnak a kötelessége, ezt bizonyítja a község és a vár közös történeti multja.

Hajdan a vár sánczezal és palisád kerítéssel u. n. palánkkal volt körülvéve. E palánkon belül telepedtek le időnkint a várbeli népnek kiszolgált v. szolgálatképtelenné vált egyénei, kiktől származnak a község mai lakossai. Azonban mindig a várhoz tartoztak, onnét történt gondoskodás róluk minden tekintetben.

Midőn a vár fegyenczek tanyája volt, akkor is e nép teljesítette a szolgálatokat.

Birtok határa így, a palánkon belül, a községnek nem lehetett, ma sincs, a vári fegyintézet megszűntével megszűnt a nép kereseti forrásai. Azóta kézimesterségből tartják fent magukat.

A falu már igen népes. Kevés gör. k. és jól szaporodó izr. nép mellett lehet mintegy 8—900 r. kath. vallásu.

E szép számu hívők lelki szükségleteiről való gondoskodás teszi leginkább szükségessé a plebánia felállítását

Volt már e népnek papja, a míg a vár nem volt lakatlan. A fegyintézet lelkésze ugyanis a falu plebánosa volt, ott is lakott. Tehát csak a régi plebániát kellene visszaállítani.

De vissza kell állítani a kincstárnak, mert érthetetlen gondatlanság az, hogy a pástort elviszik, a nyáját pedig ott hagyják!

Különbén a templomépítéshez a téglanyag megvan, a lakosság megszavazott 1000 kézi napszámot és van mintegy 6000 forint készpénz. A plebános lakása pedig készen áll.

Ezek után nem látok akadályt az építkezés megkezdésére, különösen nem, ha meggondoljuk, hogy pl. a frigyefalvi templomot 80 kor. alappal egy világi ember fáradsága hozta létre.

A plebánia sürgősen szükséges!

Tessék csak felgondolni, hogy Munkács egyházának 64 filiája van és 12 temploma. A két káplánra vár a lelkési teendőikön kívül az állami iskolai hitoktatás is! Hát a mi iskolánk?

Ki tud megfelelni ennyi munkának? Ki fogja őrizni a nyáját, ha nincs lelkipásztor?

A várpalánkai népet kiragadná a vad szocializmus karjaiból az új plebánia. Hozzá csatolván Várallya, Pósaaháza, Várkulesa népes filiákat és néhány környékbeli kisebb falut, elérhetnők azt, hogy úgy a hivek mint az iskolák kellő lelkési gondozásban részesülnek. Ami igen kellene, mert pl. a legjámorabb Alsóschönborn is romlik.

Nehezebb része a tervnek a lelkész javadalmának kérdése. De azt a kincstárnak erkölcsi kötelessége biztosítani.

Hiszen a munkácsi lelkészek ugyyszólván csak szíveségből, a romló nép iránti jóakarattól végzik ott a papi teendőket.

Azért szólottam, hogy mindenki ismerje meg némileg e tarthatatlan helyzetet és legyen segítségére a jó ügynek ott, a hol teheti.

egy koporsó, egészen kőből faragva és tudósító emlék metzésekkel el látva, a feje felett pedig volt egy jó szélés emlék kő tábla, melynek teteje végződött kőből faragott keresztel, üdvözítőnknek képével diszeskedő. — De ezen feszületett egy tébojodott kálvinista ember furiájában le törte.

Ezen kő koporsón tul éjszak felé nem messze szinte a Sövényhez közzel nyugszik boldogult T. Vörös János darai lelkész, kinek éppen halálakor a Szamos árja ki öntvén a köz temetőben temettetni nem engedte, úgy mondják a hivek, hogy ötlet holtan majd egy hétig kellett tartani a ház padlásán, és úgy a templom eleibe temették — itten voltam én szerencsés, hogy hajdani Cotumnusommal szomszédságba lehettem, kinek is boldogemlékére az mindennapi mondott szent Misétől megmaradott bort, és vizet sirjára öntöttem, ájtatos, érzékeny főhásszal, reményelve, hogy én is majd szerencsés lések tú szomszédságában jutni, de ezt a sors nem engedte.

Későbbben a templom mellé temetődött T. Frater Józsefnő, hajdan özvegy Kállainé asszony aranyos betűk ki meczésével diszesített veresmárvány sir emlékekkel.

A darahi templomot igen gazdagon el látták a felyebb említett két asszonyságok, jelesek a templom ruhái főképpen a fehérneműek, főképpen az albáknak, és abroszoknak sokasága, mi is igen meg fogyott. a mi-

dőn némely czigányok felverték a templomot és az otiárból minden arany, és ezüst eszközöket, úgy sok fehér ruhákat el oroztak, be másztak t. i. a secrestye ablakán, éjszaki részén, a vas rostélyt ki törvén.

De ezen tolvajság csodálatosan ki nyilatkozott, a menyiben ugyan azon tolvajok a császlói kortsmában ivás közben öszve veszttek, egy czigány a többek között azt mondotta: halgass te tolvaj, mert ha kimondom, hogy te verted fel s te raboltad ki a darai templomot, majd akkor lesz néked meleged — ezt halván a zsidó koresmáros, történetből kitekintett az utcára és látta, hogy a a jánki Plebános szekeren jön a koesma felé — a zsidó meg állította a plebánost, és tudtára adta, hogy nálla czigányok isznak és ezt és ezt beszélnek, ekkor erőnyesen fel lépett a plebános, és Birákat hivatván a czigányokat elfogatta, kik is vallatás utján meg szorítottán, csakugyan vétkeket be vallották, és szerencsére az elorozott arany és ezüst neműeket vissza adták, de már azok előbbi használatra alkalmasak nem voltak anyiba, hogy mind ösze hajtogatva, és részint széjjel is voltak törve, és így szükség volt azokat újra munkában venni, és használatra alkalmatossá készíttetni, mit is akkori Püspök Klobusiczky Péter ő Exellenciája tulajdon költségén Készíttetett. — a fehérnemű ruhák a lopás után azonnal el használtattak a rongyos czigányok meztelenségek fedezésére.

S úgy a legelső tavasz a most elvetett magból életet fakaszt: valóra válik a szép, a szükséges terv, a várpalánkai plebánia. Akik hivatva vannak elől járni, azok nem kimélve Isten dicsőségére a fáradságot, — cselekedjenek! Kérő tekintetünk elsősorban a munkácsi parochia felé száll. Hiszszük, hogy mint Noé galambja, zöld ágra talál.

Tubulteleky Atilla.

Helyreigazítás.

A Heti Szemle előző száma „Felhívás a tisztikarhoz“ cím alatt átvett a Budapesti Hirlapból egy közleményt. Ennek czélja valóban humánus, nemes. Avagy mi rossz van abban, ha a katonatiszt és altiszt urak felbuzdulnak, hogy itt-ott tartott mulatságaik tiszta hasznát jótékony célra fordítsák és például a hozzájuk igen közel álló katonaleányok intézetének juttassák oly céllal, hogy az intézet növendékeinek egy-egy vidámabb napot szerezzenek?

De e nemes, humánus tette buzdításnak megokolása távoleső információ folytán hibás, mert hála a tábori püspökség nagylelkűségének és hála az intézet jelenti gazgatóságának, a nevezett intézet növendékei inséggel egyáltalán nem küzdenek, táplálkozásban és ruházatban szükségét nem látnak, amint erről bármely komoly és illetékes érdeklődő nap-nap mellett saját szemével meggyőződhetik. Sőt az ő élelmzésük s a többi bentlakónak élelmzése főlöszlegéből a zárdában naponként mintegy harminc idegen szegény kap ételalamizsnát. Már pedig ész és szív ellen egyaránt vétkeznek az elüljáróság, ha idegenekről gondoskodnék, a gondjaikra kötelességszerűen bizottakat pedig inségben vagy csak szükségben is engedné élni. A mily táplálkozási és ruházkozási módban a katonaleányok a szülők körében ezek társadalmi állásához mérten részesülnek s amilyenre nekik, ha az intézetből kilépnek, számítaniok lehet — már pedig az észszerű nevelésnek e kettőre kell tekintenie — olyanról részükre minden újabb adakozás nélkül, a jelenben is gondoskodva van. Ezt alapítvány biztosítja. Ezenkívül magyarországi tiszt urak finom érzéke és gondossága azt is lehetővé tette, hogy karácsony és sz. Erzsébet napjának előestéje a katonaleányoknak örvendetes legyen. E két estén ünnepeket tartanak s az ünnepség végén a harmincznégy növendéknek sok kedves ajándék jut.

A mult számban közölt cikkemet teljes jóindulattal és tiszta szándékkal irtam ugyan meg, de a fentebbi adatokat nem ismertem, az én értesülésem távoleső, helytelen világitásu volt. Ennélfogva a katonaleányok szükös, vagy épen inséges viszonyáról irt állításaimat, mint a tényekkel meg nem egyezőket, visszavonom.

Ha azonban a tiszt és altiszt urak az ő jövő mulatságaik tiszta hasznából a katonaleányoknak egyszer-mászor örömet akarnak szerezni, ezt nagyon természetesnek és dicséretesnek tartom s úgy vélem, hogy az intézet elüljárósága ilyes ajándékot a gondjaikra bizottak kedvéért elfogad. Az országszerte bejövő efféle tiszta hasznat úgy is lehetne értékesíteni, hogy ez gyűjtessék öszse és tétessék le alaptőkékül, melynek kamatjából a jelenlegi létszámon felül minél több katonaleány vétethessék föl a zárdába ingyenesnek.

Egy tartalékos tábori lelkész.

H I R E K.

Évforduló. Nevezetes évfordulót ünnepelt e hó 4-én a kath. anyaszentegyház. Három éve volt, hogy az egyház rövid, de mély gyászát, mely XIII Leo halálával borult az egyházra, Sarto biborosnak pápává választása örömebe változtatta. A halál éjszakájába meült *Lumen-t* a szeretet hevében égő *Ignis* váltotta fel s X. Pius néven immár három esztendeje uralkodik szt. Péter trónusán, mindinkább beváltva azokat a reményeket, melyeket megválasztása alkalmával, uralkodásához fűztek. A ker. világ imádsága találjon meghallgatásra, hogy az égisz érő hatalomnak birtokosa, X. Pius pápa, sokszor megérje még trónrajutásának évfordulóját s minden évforduló, mint emlékkő jelezze dicsőséges uralkodásának terjedő áldásait.

Személyi hir. Kádár Ambrus dr., praelátus-kanonok a mult esütörtökön a bikszádi fürdőből haza érkezett. — Tankóczy Cyula főkapitány szintén hazaérkezett a bikszádi fürdőből és átvette hivatalának vezetését. — Róth Ferenc dr., kir. törvényszéki elnök megkezdte szabadságidejét, most nagykarolyi rokonainál van, pár nap mulva hosszabb külföldi utra indul. — Soltész Imre kálmándi plébános, szentszéki ülnök egészségi okokból Feketehegyre utazott.

Kuriai bíró. Mint értesülünk, törvényszékünknek kiváló képzettségű elnökét, dr. Róth Ferencet Ő felsége a király legközelebb kuriai bírónak fogja kinevezni s így visszatér a fővárosba. Előhaladását mindannyian őszinte örömmel fogadjuk, távozása azonban igen nagy veszteség a szatmári törvényszékre, s az ür, melyet maga után hagy, rendkívül nehezen lesz betölthető. Róth Ferenc magas műveltségével és tudományos képzettségével Szatmár város társadalmának őszinte tiszteletét és nagyrabecsülését érdemelte ki, s az előhaladása felett érzett öröm sem képes bennünket kárpótolni ama veszteségért, hogy megválik városunktól.

Kitüntetett főerdőmester. A király Seyfried Károly ny. főerdőmesternek, az ungvári m. kir. főerdőhivatal volt főnök helyettesének, sok évi hű és hasznos szolgálatai elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Az új kir. ügyész. A megüresedett szatmári kir. ügyészi állásra Papp Béla nagykarolyi ügyvéd, a csengeri kerület volt országgyűlési képviselője van kiszemelve.

Pénzügyigazgatói kinevezés. Plachy Gyula miniszteri titkárnak nagykarolyi kir. pénzügyigazgatóvá történt kinevezését a hivatalos lap legközelebbi száma fogja közölni. Ezzel egyidejűleg megtörténik Kemény Alajosnak jelenlegi állásától felmentése és áthelyezése.

Főmérnöki kinevezés. Hullán János kir. mérnököt, a fernezelyi hohó főnökét a pénzügyminiszter főmérnökévé nevezte ki.

Aranymise. Hosszu 50 éves papi élet öröme-bánata adta át helyét a szent örömnök, buzgósgás hálának *Cziereizer Alajos* sz. sz. ülnök, mezőteremi plébános szívében aug. 2-án, mikor is aranymise áldozatát mutatta be a Mindenhatóknak a kedves Lojzi bácsi. Kilencz órakor az egyházközség diszes küldöttsége jelent meg a plébánián *Volsitz Pál*

kántortanítóval élén, ki szép, lelkes beszéde után, a melyben a jubiléntől továbbra is atyai szeretetet, buzgó imádságot kér hiveiért — átadta a szerető hivek ajánlókát, egy szinezüst remek kivitelű pacifikálót. Diszes diadalkapun át fehér ruhás lányok gyönyörűsége sorfala között indult ezután az agg lelképásztor paptársainak segeregét követve jegyeséhez, szeretett templomába, hogy hálát adjon Istennek hosszú 50 év áldásos kegyelméért, hogy könyörögjön magáért, s hiv nyájáért, hogy krisztusiáldást osztogasson. A zsufolásig megtelt templom, a buzgósgás áhitat, a könyvelábadt szemek hiven ecsetelték a szerető nyáj őszinte kedves ünnepét. Evangélium után *Schwegler Alajos*, sándorfalusi plébános, a jubiléns unokaöccse lépett a szószékre, ki lelkes szavakkal, érett tudással, meggyőző, erőteljes előadással magyarázta meg, hogy mi a pap; mije volt a jubiléns 46 éven át a községnek. Nem kevésbé emelte a szépséges ünnep fényét egy 8 tagból álló férfi kar, mely *Schwegler Ferenc*, mezőteremi káplán vezetése és *Diczig Ádám*, nagykarolyi tanító művészi orgonajátéka mellett általános tetszés között adta elő *Stehle G-dur* miséjét. Mise után a kerületi papság nevében Szentgyörgyi Dr. *Jordán Károly*, apát, szaniszlói plébános tolmácsolta a kerület szeretetét, ragaszkodását a jubiléns iránt, kitől továbbra is szeretetet kér. Majd a politikai község nevében *Dömölör Elek* községi jegyző intézett eszmékben gazdag, szeretettel fűszerezett üdvözlő beszédet a jubilénshez. Ezután a gör. kath. hitközség képviselői jelentek meg, kiket *Darabant* gk. lelkész vezetett. Üdvözlő beszédjében megköszönte az aranymise békés, szerető együttműködését, továbbra is kéri azt. A tisztelgéseket követő ebéden mindvégig a legkellemesebb, vigásos hangulat uralkodott. Közben megindult a kedves toasztok egész serege. Elsőnek a jubiléns szólalt fel kedves, őszinte, aranyos szavakkal éltetve X Pius, szentséges Atyánkat, a koronás királyt és manuduktorát, *Soltész Imre*, aranymise, kálmándi plébánost. *Soltész Imre* viszont *öcsését*, az aranymisét éltette. Dr. *Jordán Károly*, apát, *Rónai István*, *Hrabovszki István*, dr. *Bohus János* kr.-bélteki plébános, *Schwegler Alajos* a jubilénsra, *Kertész Pál* *Schwegler Ferenc*re, *Székely Gyula*, a káplánok nevében a jubilénsra, *Rés János*, *Brázay János*, aranymise nevében a jubilénsra üritettek poharat. Kedves emléket vitt magával mindenki az aranymise ünnepségről buzgósgás fohással szívekben, hogy a jó Isten a kedves aranymise Lojzi bácsit még igen sokáig éltesse.

Cimadományozás. A király *Bekény Aladár* bustyaházai erdőmesternek az erdőtanácsosi címet és jelleget díjmentesen adományozta.

Áthelyezett tanár. A vallás és közoktatási miniszter *Karsay Emil* beregszászi állami főgimnázium rendes tanárt saját kérelmére a zsolnai állami főreáliskolához helyezte át.

Hymen. *Schwarz Lajos* fernezelyi m. kir. kohómérnök jegyet váltott *Kende Dániel* láposbányai m. kir. főerdész leányával, *Erzsikével*, *Farkas Jenő* felsőbányai polgármester unokahugával. — *Pór Miksa* dr. mezőkaszonyi ügyvéd jegyet váltott öz. *Láng Zsigmondné*, szül. *Pally* Ilona urnő leányával, Annával Kisvárdán. — *Orbán Károly* felsőbányai bányaiskolai tanár holnap esküszik örök hűséget *Selmeczbanán Szepessy* Mariska kisasszonynak. — *Lupán* Si

mon pályavégzett gör. szert kath. papnövendék a mult esütörtökön esküdt örök hűséget *Lupán* Miklós kibányai gör. kath. lelkész leányának, *Kornéliának*. — *Sztahora Bertalan* fehérgyarmati szabóiparos jegyet váltott városunkban *Óvári Sándor* rendőrtizedes leányával, Ilonkával. — *Korpás Ferencz* beregszászi állami főgimnáziumi tanár a napokban esküdt örök hűséget *Linner Bertalan* beregszászi hitelintézeti nyug. vezérigazgató leányának, *Mariskának*. *Éles István*, az Ecsediláp Lelesapoló Társulat irnoka jegyet váltott *Lengyel Ferencz* birtokos és neje, *Marossy Róza* leányával Idával Nagykarolyban.

Erdőmesteri kinevezés. A földművelésügyi miniszter *Orosz Antal* kolozsvári kir. főerdész, városunk fiát, állomáshelyén kir. erdőmesterré nevezte ki.

Kitüntetett tanítók. Az Országos Magyar Gazdaszövetség *Volsitz Pál* mezőteremi és *Papoleczy Zoltán* apai tanítókat díszoklevéllel tüntette ki.

Gyászhir. Öz. *Takács Jánosné*, szül. *Désy* Erzsébet életének 80-ik évében Nagybanján elhalt. A boldogultban *Takács Mihály*, a budapesti operaház művésze édes anyját gyászolja. — *Vagács János*, az Ecsediláp Lelesapoló Társulat ellenőre szombaton este 7 órakor Nagykarolyban elhalt. — *Puskás Gyula* helybeli eszmadia mester e hó 4-én, reggeli 3 órakor, életének 55-ik évében hosszas szenvedés után elhalt. Temetése vasárnap délután volt nagyközönség részvétele mellett. A eszmadia ipartársulat testületileg volt jelen saját zászlója alatt. — *Sipos János* hegyközségi bíró hitelintézeti tag e hó 3-án, életének 60-ik, boldog házasságának 32-ik évében Nagyszőlősen elhalt. — *Báró Katz Vilmos* turjasebesi nagybirtokos életének 72-ik évében turjasebesi kastélyában elhalt. — *Gajdos Mihály* Bező község bírája, Ung megye törvényhatósági bizottságának tagja 48 éves korában elhalt.

Bányatiszti kinevezések. A pénzügyminiszter *Sztróné Szaniszló* vizaknai sóbányahivatali pénztári ellenőrt az aknaszlatinai főbányahivatalhoz pénztárnoknak, *Novák Gusztáv* désaknai sóbányahivatali mázsatisztet ugyancsak az aknaszlatinai főbányahivatalhoz pénztári ellenőrnek nevezte ki.

Áthelyezett postatiszt. A keresdelmi miniszter *Vass István* helybeli postatisztet a saját kérelmére Budapestre áthelyezte.

Tanítónők változása. A vallás és közoktatási miniszter *Lőrinczy Ida* nagykarolyi polgári iskolai rendes tanítónőt jelenlegi minőségében a kecskeméti állami polgári iskolához helyezte át, *Andrássy Ilona* nagykarolyi polgári iskolai helyettes tanítónőt a segesvári állami polgári iskolához a XI. fizetési osztályba segéd tanítónőnek nevezte ki.

Kilépés. *Jékel Antal* áldozár az egyházmegye kötelékéből kilépett s miután végleges elbocsátást ayert, többé egyházi ruha viselésére sem jogosult.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter *Vágó Elek* segédjegyzőt a szamosdobi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesnek nevezte ki.

Áthelyezett tanítók. A vallás és közoktatási miniszter *Hamar János* hosszufalui állami polgári iskolai rendes tanítót, a helybeli kir. kath. tanítóképzőintézet volt jeles növendékét a kassai állami polgári iskolához, *Ortutai Gergely* somkutpataki állami elemi iskolai tanítót a feketeadói állami elemi iskolához, mindkettőt jelenlegi minőségében áthelyezte.

Az országgyűlésből. Szatmárvármegye kérvényét a magyar ajku görög katolikusok anyanyelvének megvédése tárgyában a bizottság indítványára az országgyűlésen kiadták a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, hogy azt úgy a nagykárolyi egyházközségnek a nagyváradai egyházmegyéből ki- és a munkácsi egyházmegyébe való bekebelezésének jelenleg tárgyalás alatt levő kérdésében, mint általában felmerülő hasonló esetekben jóakarólag figyelembe vegye.

Elhalasztott polgármesteri kongresszus. Brolly Tivadar kir. tanácsos, pozsonyi polgármester, a polgármesteri kongresszus elnöke, mivel a városoknak alaposan megfogyott tisztviselői létszámmal a hivatalos ügyeket sem lehet rendesen teljesíteni s annál inkább nem lehet a polgármesteri kongresszus alapvető munkálatait elvégezni, az ez idei kongresszust a tagokkal egyetértően elhalasztotta.

Zeneiskola. Nyáry József, ki jelenleg Görögország fővárosában Athénben hűsöl és Vittek Károly szeptemberben zeneiskolát nyitnak Nagykarolyban. A károlyi közönség nagy előszeretettel karolja fel az ügyet, mely már olyan előrehaladott stádiumban van, hogy megnyitása teljesen biztos. Vittek Károly augusztus 1-én már át is költözött városunkból Nagykarolyba.

A técsői ünnepély. A técsői függetlenségi párt augusztus 19-én szenteli fel nagy ünnepségek között zászlaját. Ez ünnepély rendező-bizottságának élén Novák Dániel országgyűlési képviselő áll. Az ünnepen az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártot Vöröss József országgyűlési képviselő fogja képviselni. Az ünnepély fényesen igérkezik, melyen számos képviselő vesz részt.

Szatmár vármegye monografiája.

A dr. Borovszky Samu a M. Tud. Akad. tagja szerkesztésében megjelenő „Magyarország Vármegyéi és Városai“ című országos monografia közp. szerkesztő bizottsága elhatározta, hogy az idén Szatmár vármegye monografiáját fogja irodalmilag feldolgozni és érintkezésbe lépve a vármegye vezető férfival, kiküldte Vende Aladár segédszerkesztőt a szükséges szervezési előmunkálatok megtételére. Ez ügyben a vármegyehez értekezlet volt, melyen Falussy Árpád dr. főispánon és Ilosvay Aladár alispánon kívül többen vettek részt. Az értekezlet elfogadta a jelen volt Vende Aladár segédszerkesztő előterjesztéseit és összeállította azoknak a névsorát a kikmonografiában való közreműködésre felkérendőkné. E névsor még sem nem teljes, sem nem végleges és egy újabb értekezlet lesz hivatva azt kiegészíteni. Az előszóra nézve az értekezlet egyhangulag oda nyilatkozott, hogy mivel az eddigi kötetekhez is oly férfiak irták meg az előszókat, mint többek között Jókay Mór, gróf Batthyány Tivadar, Frankó Vilmos püspök, Rákosi Jenő, Tisza Kálmán, gróf Pálffy István, gróf Andrássy Géza, gróf Andrássy Gyula és most a sajtó alatt levő két kötethez gr. Batthyány Lajos és Durányi Ignác dr. földmiv. miniszter, óhajtható volna, ha Szatmár vármegye monografiájához az előszót gróf Károlyi István írná meg. Egyben felkérték a főispán urat, hogy igyekezzék tájékoztatást szerezni az iránt, hogy a nemes gróf úr hajlandó volna-e e szép feladatra vállalkozni. A vármegye területén fekvő városok e monografiában szintén helyet foglalnak megfelelő módon, azonban Szatmár város monografiájára nézve a szerkesztőség a

Kölesey-körrel karöltve óhajtja e feladatot megoldani és ez irányban a szükséges lépéseket közelebb meg fogja tenni.

Törvényszékünk kettéosztása ellen azt az értekezletet, melyről már említést tettünk, dr. Kelemen Samu országgyűlési képviselő augusztus 12.-re, a városház nagytermébe hívta össze.

Egy szerkesztőségéből. A „Szatmármegyei Közlöny“ új szerkesztője Kunéry Kálmán, kiadótulajdonosai pedig Manyák és Tóth lettek.

Ennek is ideje. Néhány éve már, hogy vármegyénk nagy fának, Kölesey Ferencnek szobrát átvitték a piacról a ref. nagytemplom előtti térségre. A Kölesey-kör gondozta a helyet, szép kis parkozott keret létesített ott, de annyira nem tudtuk vinni, hogy a csinos kis térnek megfelelő díszes kerítése tegyen. Az össze-vissza tákolt faalkotmány valósággal disztasztálta az embert. Egy nagyvárosi idegen vajmi visszaszalmakat alkothatott Szatmár városának a nagy ősök iránt táplált kegyeletéről, ha azt a kerítésnek nevezett dűledező valamit meglátta. Most végre megkapja a Kölesey-tér a rég óhajtott keretet is. Szentiványi Károly lakatosmestert bízta meg a városi tanács, hogy a munkálatot és pedig minél sürgősebben végrehajtsa.

Birtokváltozás. Dr. Tanódi Márton Batthányi-utca 17-ik számú házáat dr. Antal László ügyvéd megvette 31 ezer koronáért. — Freund Ezekiel terménykereskedő megvette 30000 koronáért Márkus Mártonnak az Eötvös- és Kossuth Lajos-utca sarkán levő házáat.

Tűzilárma. Csütörtökön délután 5 óra tájban a tűzoltótorony harangjának vészes kongása riasztotta fel ismét városunk közönségét. Százával tódultak az emberek a tűzoltótorony felé, hogy megtudják, merre a veszedelem. Pár perc alatt már elterjedt az egész városban, hogy a batizi oldal felől egy buzatelep ég. Volt is benne valami igaz, de szerencse, hogy csak épen tűz keletkezett, melyet a kint levő emberek hamar eloltottak. A tűzoltóknak, már dolguk sem akad. Sok ember évi termését óvta meg Isten a pusztulástól. —

Meghívó. A szatmárnémeti ev. ref. egyház augusztus 12-én a szatmárnémeti énekhar közreműködésével az ujonnan épített orgona felavatása alkalmából, a Kossuth-kerti Kioszkban hangversenyyel egybekötött jótékonyezelű Orgona-bált rendez, melyre a tisztelt. közönséget meghívja a rendezőség. Belépő-díj: személy-jegy 1 K 20 f. Család-jegy 3 korona 50 fillér. Kezdeté este 1/29 órakor. Felülfizetések az orgona költségeinek fedezésére köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Meghívó kívánatra előmutatandó. Védnök: Dr. Falussy Árpád Szatmárvármegye és Szatmárnémeti szab. kir. város főispánja. A rendezőbizottság számos tagból áll. Az orgona-bál hangversenyének műsora: 1. Népdalok. Zöld Károlytól. Előadja az Énekhar. 2. Komolyszavaltat. Tartja Majthényi Endre ev. ref. főgim. tanár. 3. Magyar nóták. Énekli: Szathmáry József. 4. Vigszavaltat. Tartja: Dr. Pirkler Ernő. 5. Kossuth induló. Báthory Lajostól. Előadja az Énekhar

Mulatságok. Vasárnap este folyt le a Kossuthkertben a nyomdászok táncmulatsága, melyet a *Házasadójunk* című vigjátékának pompásan sikerült előadása előzött meg. A szereplő személyek mindegyike ügyesen

oldotta meg feladatát, az előadás egybevágó volt s igen sok élvezetet nyújtott. Szép, előkelő közönség vett részt a mulatságon, mely minden tekintetben igen jól sikerült. — Szintén vasárnap este tartotta táncmulatságát a függetlenségi kör. Kedves kis összejövetel volt, ahol mindenki igen jól mulatott. A szünóra alatt számos felköszöntő hangzott el.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Farkas Imre budapesti ügyvédnek a bihari helyiérdekű vasutak Margitta állomásától Kécs., Szalacs, Pér, Ér-Endrőd, Dengeleg, Iriny, Portelek, Vezend és Mezőterem községek határain át a m. kir. államvasutak nagykárolyi állomásáig vezetendő rendes nyomtávú gőz vagy motorüzemű helyiérdekű vasut vonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét további egy év tartamára meghosszabbította.

A dolhai vasut. A magánosoknál való gyűjtést befejezték Újhelyi Vitkay Sándor főszolgabíró, Csics Imre, Guttmann Emánuel s Bányász Menyhért. Salánk és Alsókaraszlói községek megszavazták a hozzájárulást s így a vasut létesítése, amennyiben a vármegye minden körülmények között megfogja szavazni quótáját — perfect dolognak tekinthető.

Tűz a hegyen. A múlt szerdán délután a szatmári hegyen tüzet fogott Medgyesi Ferenc szalmával fedett istállója, melyről szomszédos, szintén szalmatetejű esür is meggyuladt. A tüzet igen nehezen lehetett oltani, már a száraz tarló is meggyuladt. A vízhiány még jobban hátráltatta a munkát. A tüzet gyermekjáték idézte elő.

Sikkasztó végrehajtók. Rudolf Vilmos és Kroó Izsó az ungvári kir. járásbírósnál végrehajtók voltak. A könnyelmű életmódot annyira vitték, hogy a reájuk bízott többrendbeli hivatalos pénzt elkártyázták s egy szép napon Ungvárról eltűntek s valószínűleg Amerika felé vették útjukat. A hivatalos vizsgálat évekre visszamenő sikkasztásokat derített ki.

A zilahi betörés fötettese Weltmann, ki büntetése elől külföldre szökött s ki után a kormány megbízásából a fővárosi államrendőrség sokáig eredménytelenül nyomozott, most hihetőleg kézrekerül. Ugyanis a zilahi betörés alkalmával elveszett értékpapírok egy részének szelvényeit a napokban egy fővárosi kereskedő be akarta váltani a „Magyar leszámítoló és pénzváltó banknál. A kereskedőt az államrendőrség kihallgatva megtudta, hogy a szelvényeket a kereskedő fia — ki New-Yorkban banktisztviselő — küldte haza atyjának beváltás végett egy ottani fiatalember kérésére. A rendőrség a nyomozást most ezen az uton vezeti és sürgőnyileg kereste meg New-York rendőrségét, hogy azon fiatalembert, a ki a szelvényeket a bankba bevitte, tartóztassák le.

Ismét lopás történt a katonasodában. Pénteken délután ellopták Balogh Ignácznak, a Leszámitoló bank pénztárnokának 320 korona értékű aranyóráját és láncát. — Ideje volna, hogy a fürdőző közönség okulva az uszodában történt vakmerő lopásokból — értéktárgyait a pénztárnál helyezze el.

Öngyilkosságok. Tóth Emma sonkádi illetőségű eselédleány, ki özv. Kabay Istvánnál volt szolgálatban, felakasztotta magát. Mire észrevették, már meg volt halva. — Pusztai Gáspár péksegéd forgópisztolyal szíven lőtte magát.

Elégett termények. Pénteken délután sok szegény ember évi munkájának gyümölcse esett a lángok martalékául. a lázári határon Cséplés közben az óriási lóger, hova mintegy 60 kazal termény volt összehordva, tüzet fogott. Menteni nem lehetett semmit. A kár meghaladja az 50 ezer koronát. — Gróf *Károlyi Sándor* fehérgyarmati birtokán szintén nagymennyiségű széna égett el. A kár mintegy öt-ezer korona.

A munkácsi szőlők veszedelme. A munkácsi szőlőket annyira ellepte a peronospora, hogy az igen szép termésnek több mint harmadrésze tönkrement. Az ügyben Munkácsra járt *Stehló Gyula*, az ampelológiai intézet asszisztense, a ki a szőlőbirtokosoknak védekezésül a rézkénporral való permetezését ajánlotta.

Tűzvész. Tiszaujlakon e hó 1-én kétszer kondult meg a vészharang. Az első tüzet sikerült lokalizálni, a második azonban négy házat elhamvasztott. A csapás annyival érzékenyebb, mert szegény embereket ért s a házak biztosítva nem voltak. Jóságos emberbarátok gyűjtés útján sietnek legalább részben pótolni a kárt. — Ökörítón is tűz volt a minap, mely egy házat pusztított el összes melléképületeivel együtt, az iskolaépület fele is leégett. A tűz keletkezésének okát nem tudják.

Visszaélés a tulipánnal. Városunkban az utóbbi napokban „Tulipánkert gyűjtő”, „Hazai gyártmány, Pártoljuk a hazai ipart!” hangzatos elnevezésekkel került forgalomba egy bécsi gyár gyufája. A visszaélés úgy derült ki, hogy egy vásárló a hangzatos címmel ellátott felső papírlapot fölszakította s ott találta az osztrák gyártmány-jelzést. Az illető vásárló azt mondja, hogy a gyufát *Koós Kálmán* helybeli kereskedőnél vette. — Így aztán süthetjük az egész tulipánmozgalmat!

Vadászok ünnepe. Mult szerdán, aug. 1-én szabadultak fel a vadászok a hosszú várakozás alól s a már-már türelmetlenkedő nimródok, puskával vállukon, kedvükre kiizzadhatták magukat e napon a foglyok hajszolásában. A szépen fejlett kukoriczások, a gazdagbokrú burgonyaföldek, a kaszára váró sarjuk, tikkadt levegőjű pagonyok, no meg a foglyok nyugalmit puszkák durrogása zavarta meg s az izletes husu madarak egész serege került aggatékra. A tapsifülesek most még olesó ijedséggel menekülnek a puska-poros levegőből, de itt lesz nemsokára augusztus 15-ike s akkor vége lesz az ő biztonságnak is. Az eddigi értesülések szerint az idej fogolyállomány nagyobb a tavalyinál s ha a fejletlen csapatok megerősödnek, eredményes vadászatokra lehet kilátás.

Jutalom az erdőt ültetőknél. Minden esztendőben jutalmakat osztanak ki azoknak, a kik hegyomlásokon, vízmosásos helyeken, futóhomokos talajon erdőt ültetnek. Ezek a jutalmak tetemesek. 1000 koronától 2000 koronáig terjednek. A jutalmat az erdősítés ötödik éve után itélik oda. Az erdősítést, a melyet az illető jutalmaztatni kíván, minden esztendőben, ha az erdősítés tavasszal történt júliusig, ha ősszel, december 25-éig kell bejelenteni. A nagy jutalomért csak az versenyezhet, a ki huszonöt hold földet sikerrel erdősített.

Egy idős urnő öröme. Gyenge egészsége és rossz étvágya már egészen elgyengítette, úgy annyira, hogy csak a reggeli kávé és az uzsonnai tea tartotta benne az életet,

de már azt is megunta, mert bárhonnét is hozatta a legfinomabbat mindig oly különös ízt talált benne, hogy már kétségbe volt esve s panaszkodott barátjának, aki azonnal ajánlotta a kizárólagos kávé- és tea-üzletet. Az idős urnő azóta onnan hozatja a kávé és teát, kinek jól izlett és jó hatással volt, hogy most már mint teljesen egészséges, ajánlja mindenkinek *Néhma Lajos József* kávé behozatalát Szatmáron, mivel egyedül ott kapható a legtisztább, valódi izű 25 féle pörkölt és nyers kávé, tea és rum a legolcsóbban, mely mentve van minden más idegen áruk szagaitól,

Próbálja meg a friss „Néhma keverék” pörkölt kávé 10 deka 22 krajczár, mert csak egy kávébehozatal van Szatmáron **KAZINCZY-UTCZA 16. szám.**

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a *remington írógép képviselőt* Szatmár vármegye és Szatmár város területére átvettem és az írógépet, valamint az ahhoz szükséges kellékeket eredeti árban szállítom; az írógép üzletemben megtekinthető: kívánatra készséggel bemutatatható. *Lövy Miksa* könyvkereskedése Szatmár.

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk *Vuja János* cipőkereskedését, hol ezideig a legjobb és legtartósabb cipők vannak raktáron.

Eladó borkészleteket nagymennyiségben tart nyilván a Szatmár megyei Gazdasági Egylet titkári hivatala (Szatmár, Verbőci-utca 5.), ugyanott minta üvegek is rendelkezésre állanak.

Új üzlet megnyitás! Van szerencsénk a nagyérdemű vevőközönség b. tudomására hozni, hogy Szatmáron, Kazinczy-u., Wallon-féle házban a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendezett *férfi-, női és gyermek cipő-üzletet* nyitottunk. Több évekig a helybeli piacon ugyszintén Budapesten és az ország nagyobb városaiban szerzett tapasztalataink és elsőrendű összeköttetések folytán azon helyzethen vagyunk, hogy a n. é. vevőközönséget jó, tartós és legdivatosabb cipőkkel olesón kiszolgáljuk. Kérve a nagyérdemű vevőközönség szives pártfogását kiváló tisztelettel *Grünfeld Testvérek*.

„Pázmány-sajtó“ (Püspöki nyomda) Szatmár.

Szolid munka! — Pontos kiszolgálás.

100.000

lábat tesz tönkre a szűk cipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jó barátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

VALEK JÁNOS

czipész mesternél

SZATMÁRON

(Bölynyi-ház) Széchenyi-u. 7.

a püspöki palotával szemben.

169-26-6

Iskolás fiuk
teljes ellátásban
elvéltatnak.
Czim a kiadóhivatalban.

és szájviz.

Értesítés.

Fogorvosi műtermemet

és lakásomat m. évi november hó 1-én özv. *Vajtoné urnő Rákóczy-utcai 24. számú földszintes házába*

helyeztem át.

E ház a „Törvényház”, a vasuti megállóhely mellett, a központi állami elemi iskola tőszomszédságában van.

Készítek **egyes fogakat, teljes fogsorokat, kaucsuk és arany alapon, kívánatra szájpap nélkül is. Arany fogkoronát, gyökér (csapos) fogat. Arany, porcellán, platin és csement tömést.**

Fog- és gyökézhúzás a legújabb feltalált szerekkel **teljesen fájdalom nélkül.** Rendelek d. e. 8-tól, d. u. 5-ig

Albisi **BAKCSY DOMOKOS,**
orvos-fogorvos.

193.

és szájviz.

Hirdetések

felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Cook & Johson-féle

amerikai patent

Tyukszem-Gyűrű

törv. védve

ma az egyedüli eszköz, mely az oly borzasztó tyukszem-fájdalmat azonnal megszünteti s a tyukszem gyökeret is bizonyosan eltávolítja.

A világ legjobb eszköze.

Minden szenvedőnek ajánlható.

1 darab ára 20 fillér, 6 darab ára 1 korona

Kapható Szatmáron:

Bossin József „Magyar korona”, Horváth József, Rohrllich Sámuel „A megváltóhoz” Rajzinger Sándor „Szent-Istvánhoz”, Unger Ullmann Sándor „Szent-Háromságához”, címzett gyógyszertáiraiban, továbbá **Szatmár-hegyen:** Bodnár Antal gyógyszertárában.

„Pámány-sajtó“

könyvkiadóhivatalában

kaphatók

az alant jelzett művek:

Utmutatás a lelkibéke megszerzésére.

Irta: Lehen atya, fordította Sarmaságh Géza. E művet mely eredeti francia alakjában 4, német szövegében 12 kiadást ért meg, második és javított magyar kiadásban bocsátottuk az istenes életre örekvő buzgó lelkek szolgálatára, miután a első magyar kiadás teljesen beváltá azon reményeket, melyeket hozzá a megrendelők fűztek, mit bizonyítanak az elismerő nyilatkozatok s a mű gyors elterjedése. 31 iv. Ára füzve 3 kor., kötve 3 kor. 60 fillér.

A Colosseum vértanui.

Képek a római amphiteatrum történetéből. Irta O' Reilly apostoli hithirdető, fordította Matyaczkó Teodor kanonok. Kiválóan érdekes olvasmány 29 iv, 8°. Füzött példány ára 2.40 K., kötve 3.20 korona. A pénz előleges beküldése után bérmentve.

Elemi szertartástan.

Irta: Ekkel Lajos rónaszéki plebános. Elemi népiskolai használatra. Kis 8°-as alak. Ára füzve 60 fillér.

Szent József imakönyv.

Összeállította Dr. Haiczl Kálmán gamszentbenedeki plebános, lelkész. Ezen imakönyv magában foglal imákat és elmékedéseket az év minden napjára, előkészítést a gyónási és áldozási ájtatosságra. Ára csinos vászonkötésben 1 kor. 40 fillér. Bérmentes küldéssel 1 kor. 50 fillér.

Esketési beszédek.

Idegen szerzők nyomán átdolgozta dr Irinyi Tamás theol. tanár. A szatmári ft. egyházmegyei hatóság jóváhagyásával. 8°-ad rét alak, 29 iv. Ára füzve 4 kor. Kötve 5 kor.

Rövid Halotti beszédek,

különböző alkalmaakra — Idegen kutfők után átdolgozta a szatmári egyházmegye két áldozó papja. A szatmári főtit. egyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Második, tetemesen bővített kiadás, 8° lak, 12 iv. Ára füzve 1 kor 50 fill., kötve 2 kor.

A házasság hármassáldása.

Kézi könyv, jegyesek előkészítésére és házasok számára. Német szerzők nyomán írta Haugg Leo plebános. Kis 8° alak. Terjedelme 6 iv. Ára füzve 80 fillér.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LASZLÓ

Telefon 85.
Helyi 1 kor, értékű vásárlás már helybe szállítva.

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
SZATMÁR, Széchenyi-utca sarkán.

Helybéli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelvény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt árak.		
	frt	kr		
1 ko. Marha-hus pecsénye	68		1 ko. debreczeni páros	90
Marhahus levesnek	64		" " Lengyel kolbász	80
" " Sertés "	68		" " Sonka kolbász	80
" " Borju "	80		" " Krakói "	80
" " Bárány "	—		" " Krinolin "	80
" " Juh "	—		" " Parizer "	80
" " Friss háj olvasztani	84		" " Máj. sajt. "	80
" " szalona	80		" " Disznófej sajt. "	74
" " " bőr nélkül	82		100 pár Virsli tormás	5
" " Friss kolbász bors	—		100 pár frankfurti	8
" " fok. ezitr. "	76		100 drb. Salvaládé	5
" " Friss zsír "	88			
Kolbász árak.		Füstölt árak.		
1 ko. Szalámi	2		1 ko. Sonka pácizolt	120
" " füst. magy. kolb.	90			

Tisztelettel:

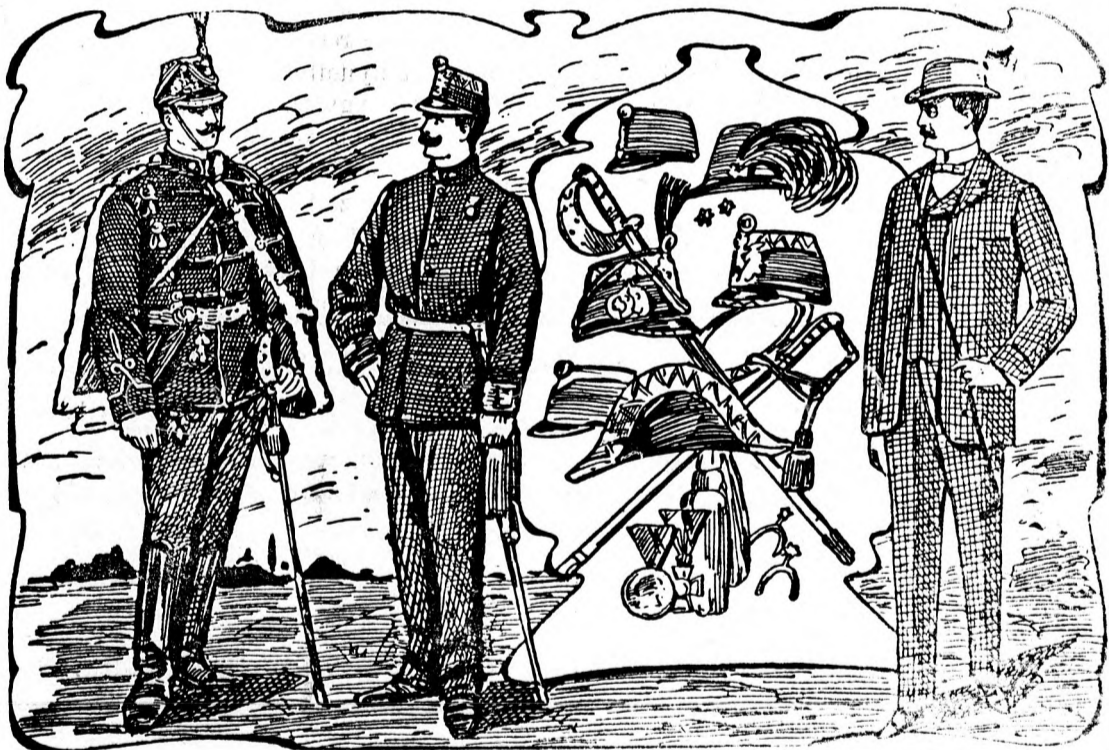
Bölönyi László.

180-26-3

INGLIK JÓZSEF

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Városház-épület. Szatmáron, Deák-tér.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendákat*: mindennemű öltöny készítésnél a főszlyt az *elegáns szabás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi szine és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben. Elsőrangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, min bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni, biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,

szabómester.

181-26-3

Az alábbi **elsőrangú** czégeket
a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak
különös figyelmébe ajánljuk.

Brassói és Zsolnai
szöveteink
megérkeztek.

KLEIN ÉS TÁRSA
polgári és egyenruha szabók, SZATMÁR

NÉHMA FERENCZ
órás- ékszerész és látszerész üzlete
Deák-tér 27. Szatmár, (Vécsey-ház.)

Jó László elhalálózása folytán egyedüli keresztény ékszerész.
Megbízható kiszolgálás! Pontos javítás!
Csakis fémjelzett arany- és ezüst áruk.
Fali- és zsebórák 2 évi jótállással.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magas fokú denaturált szesz 1 l. 56 fl. Pormentesítő olaj 1 l. 80 fl.

OLCSÓBB MINT BÁRHOLI!

Győry Károly üveg porcellán kereskedése = Szatmár, Deák-tér.

Üveg, tükör, porcellán lámpa, evőeszközök, patent befőttes üvegek fémmzárral. Képkerekek (secesios, antik, és barok rációk) a legtartósab mosható aranyozással. Épület üvegezéseket vidéken is elvállalok. Nagyobb bevásárlásoknál tetemes engedményt adok.

Tisztelettel **Győry Károly.**

Csillár petroleum 1 l. 44 fillér. — Piroleum 1 l. 48 fillér.

Kocsi tulajdonos urak figyelmébe!

BENYÓ ANDOR kocsigyártó

Szatmár, Kossuth Lajos-utca 12.
(Régi kisvárosháza).

Uj kocsikat raktáron tart, ócskákát becserél, lagoonásért és posztóért jótállást vállal.

LEGSZOLIDABB SZABOTT ÁRAK!

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a közlő idényre *cserép-, porcellán-színes és majolika KÁLYHÁKHOZ takaréktűzhelyek, fürdőkádkak és porcellán fayans falburkolatokhoz* szükséges lemezekkel raktáramat gazdagon berendeztem és pedig azért, hogy a késő őszi sürgéteket halasztásokot és panaszokat kikérülhessem.

Elvállalok bármily nagyszabású épületberendezéseket, jó, olcsó és kellő szakértelemmel előállított munkáimért felelősséget vállalok. Üzletem 10 évi fennállása és fokozódó fejlődése tekintetben biztosítékot nyújt. Kazinczy-utca 10. sz. a. levő és ugyancsak 10 éve fennálló *bazár* üzletemet minden kigondolható áruval dusan berendeztem úgy, hogy a mélyen tisztelt közönség nálam minden szükségletét a legolcsóbb árban beszerezheti.

A t. közönség pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel:

Blatniczky István.

Ócska kályhák átrakása és javítása elvállaltatik.

Gyermek-kocsik és utazó-kocsarak.

Jégbe hűtött Dréher sör.

FÓGEL KÁROLY

fűszer-, bor-, tea- rum- és osemegé különlegességek üzlete
Deák-tér 4. sz. SZATMÁR, Főposta épület.

Kapelus Testvérek likörgyárosok különleges likőrei:
Ratafia, Jarzebnička, Derenlowka, Kuntuszowka, Litweska, stb. főraktára.

Kávékban nagy választék. 1 kiló 1 frt 10 kt.-tól feljebb 5 kiló vételnél franco küldöm. — Nagyterjedelmű árjegyzékek kívánatra megküldöm.

Fógel Károly.

Eredeti töltésben Schätz J. tápmalátásőre a legjelesebb egyetemi tanáraink által van ajánlva mint legálább. — 1 üveg ára 18 kr.

Szatmár legolcsóbb áruháza!

Van szerencsém a n. é. hölgy-közönséget értesíteni, hogy **tavaszi ujdonságaim** női divatczikkékben nagy mennyiségben és **dusválasztékban** megérkeztek.

Egyben értesitem, hogy aki pénzt akar megtakarítani, annak saját érdeke, hogy **ujjonnan felszerelt raktáramat** felkeresse, hol **valódi angol costüme és blouz kelmék, tiszta gyapju ssövetek, finom sima camgarn,** valamint **schottisch és koczkás ruha-kelmék mesés olcsó árak** mellett kaphatók.

1 m. 120 cm. széles valódi angol gyapjuszövet csak 47 krajczár.

Továbbá mosó árukban, u. m. kartonok, dealinek, sefir selymek, sifonok és vásznak, valamint férfi- és női fehérneműk tuhalmozott raktár miatt gyári árakban, de még azon atul is szolgálom.

Ajánlom a legmelegebben felelősség mellett a mindenre használható híres „Lilliom“, „Bácskai“, valamint „Lövy Lajos“-féle vásznaimat, melyekről köszönő leveleket is felmutathatok.

Egyetlen célom, hogy mindenki meg győződjék arról, hogy

LÖVY LAJOS Deák-tér 9. sz. Szatmár legolcsóbb áruháza.

Szatmár legolcsóbb áruháza!

Kávé, tea, rum és czukorka különlegességek áruháza.

Vidéki 5 kgramos postai megrendeléseket bérmentve szállítok.

direkt Hollandi kikötő városból szállított 25 féle valódi és legtisztább fölséges jóízű

Telefon 117.

!! Mindennap friss pörkölt kávé!!

Telefon 117.

KÁVÉ

kizárólag
NÉHMA Lajos József
kávé behozatali üzletében

Kazinczy-u. 16. SZATMÁR. Kazinczy-u. 16 kilója 1 frt 10-től fölfelé a legfinomabbig, mely mentve van fűszer-, festék, petroleum, száz meg száz ily erős és rossz illatú áruszagtól.

Árjegyzéket kívánatra azonnal bárkinek küldök.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányú lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

VUJA JÁNOS

Kívánatra bármilyen kivitelű cipők és csizmák mérték után is készülnek.

-hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztes András-féle ház aki dusan felszerelt **cipő-rak** áruházban csakis **valódi finom bőrből**, a már is világhírű haza. gyártásban cipőket és eszímákat **nagyon is versenyképes árak** mellett hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kikészít, bőlte, és a kinek áru csinoság dolgában is párját ritkítja